

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуз К.Ж. Концептуальні основи цілісної природничо-наукової освіти / К.Ж. Гуз // Формування природничо-наукової картини світу в учнів середньої школи. – Полтава: Довкілля-К, 2005. – С. 4-17.
2. Степанюк А.В. Використання системного підходу при конструюванні змісту шкільної біологічної освіти / Степанюк А., Грубінко В. // Формування природничо-наукової картини світу в учнів середньої школи. – Полтава: Довкілля-К, 2005. – С. 169-180.

ФОРМУВАННЯ РОЗУМОВИХ УМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нагайчук О.В. к.п.н. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини м. Умань Україна

Рівень розумового розвитку школярів визначає всі сторони і результати навчання: якість сформованих знань і умінь; пізнавальну активність учнів у розвитку їх мислення, творчих сил; продуктивність навчальної праці; можливість використання інтелектуальних умінь в будь-якій діяльності, в тому числі для ефективності трудової діяльності.

Поступово, в процесі проектно-технологічної діяльності під час ускладнення творчих проектів від класу до класу, школярі опановують основні компоненти розумової діяльності: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, доказ, класифікація, систематизація та інші.

У молодших класах методи розумової діяльності формуються в основному на емпіричному рівні, але досвід навчання свідчить, що вже в початковій школі можна і потрібно елементарно і доступно роз'яснювати учням деякі розумові прийоми (аналіз, порівняння). Найсприятливіші умови для оволодіння вміннями вчитися існують в середніх класах, так значно зростають пізнавальні здібності школярів, оскільки уроки поки що не переобтяжені великим і складним матеріалом. В старших класах, на уроках трудового навчання з використанням методів проектування, знання про способи розумової діяльності не тільки закріплюються, але і значно розширюються, поглиблюються, що дає можливість застосовувати їх на практиці для самостійної роботи над творчим виробом.

З метою вирішення питання, в якому саме класі, на уроках трудового навчання, доцільно здійснити перехід до теоретичного рівня засвоєння того чи іншого прийому, як головні критерії слід враховувати: 1) необхідність усвідомленого оволодіння прийомом для розвитку мислення і засвоєння навчального матеріалу, 2) віковий рівень пізнавальних можливостей учнів. Оптимальний варіант, індивідуально підібраний для кожного прийому, може бути знайдений лише за умови, що братимуться до уваги всі багаточисленні чинники, що впливають на формування даного вміння. Не можна забувати, що між емпіричним і теоретичним рівнями формування навчально-пізнавальної діяльності не може бути жорсткої межі.

Робота учителя по формуванню розумових умінь у проектно-технологічній діяльності складається з таких ланок: діагностика початкового рівня розумових умінь учнів; планування навчальної роботи з метою розвитку розумових умінь; роз'яснення вчителем важливості і необхідності засвоєння певних розумових прийомів; інструктаж про їх зміст та способи оволодіння ними; проведення практичних вправ; оперативний контроль за ходом формування розумових умінь на кожному етапі проектно-технологічної діяльності; спостереження за можливостями учня використовувати розумові уміння в різноманітних ситуаціях; закріплення сформованого уміння з метою вироблення звички самостійно застосовувати набутих умінь в різних видах діяльності.

Проектно-технологічна діяльність школярів відіграє важливу роль в справі оволодіння прийомами навчально - пізнавальної діяльності, оскільки в її процесі формуються розумові уміння, відпрацьовуються навички активної розумової діяльності та правильної організації навчальної роботи, а крім того розвиваються прийоми самооцінки і самоконтролю.

Таким чином, тільки оволодівши повною мірою спеціальними розумовими уміннями, школярі можуть навчитися умінню вчитися.

МЕТОДИКА ШВИДКОЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Білоусова Н.В., канд. пед. н., доцент;

Насилівська І.В., студентка II курсу спеціальності «Початкова освіта»,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин, Україна

Читання – неодмінний компонент процесу навчання в школі. Одночасно, це найскладніший процес освоєння учнями, адже необхідно залучити зір, пам'ять, уяву та слух. Взагалі людина має читати з такою швидкістю, з якою говорить. Та не всі учні можуть читати швидко. Є безліч підстави, чому так виходить. Одні діти не можуть запам'ятовувати матеріал, а інші концентрувати увагу. Прочитавши текст, вони не завжди можуть сказати, з чого розпочатись події. У таких випадках тренування пам'яті та техніки читання просто необхідні, більш того, вони повинні бути постійними.

Формування навичок читати швидко та запам'ятовувати прочитане – є однією з важливих завдань початкової школи. Сформована навичка читання містить в собі два компоненти:

- а) техніку читання (швидке сприйняття й читання тексту);
- б) розуміння тексту (його змісту).

Ці складові тісно пов'язані між собою та підкреслюють одна одну: удосконалення навички читання дає змогу краще розуміти зміст, а легкий для розуміння текст краще засвоюється. Спочатку при формуванні уміння читати, важливу роль надають техніці, на потім – розуміння тексту.

Програма початкової школи включає поступове вдосконалення навички швидкого читання, і на кожному етапі її сформованість оцінюється за такими показниками, як обсяг прочитаного, швидкість читання, його правильність,